

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

1 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 119 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

Scientific and Practical Conference // Yu. Volkova, O. Koropatova. - Uman VOC "Vizavi", - 2022. - P. 25-28.

2. Drach T. The formation of trends in choreography related to modernity in Ukraine / T. Drach // Young scientist. – 2018. - No. 5 (57). - P. 151-154.

3. Gorbachuk R. Formation of modern dance in the European cultural and artistic space / R. Gorbachuk // Cultural and artistic environment: creativity and technologies. – 2009. - No. 2 (5). - P. 18-20.

4. Loban T., Voloshina L. Methodical aspects of the lesson in the discipline "theory and methods of teaching jazz-modern dance" / T. Loban, L. Voloshina // Current issues of culture. – 2019. – Issue 19. – pp. 121-125.

5. Plahotniuk O. Jazz dance in the context of modern choreographic art of Ukraine / O. Plahotniuk // Bulletin of KNU named after Karpenko-Karyo: coll. of science works - 2013. - No. 12. - P. 179-186.

6. Pogrebnyak M. "Modern" and neoclassical dance in Ukrainian ballet of the 21st century: ways of assimilation and forms of presentation / M. Pogrebnyak // Current issues of the humanities. – 2020. – Issue 30 (1). - P. 195-204.

7. Sharykov D. Classification of modern choreography: trends, styles, types: Autoref. thesis... candidate art.: 26.00.01 / Kyiv, 2008. – 23 p.

Олександра Глямже,
Південноукраїнський національний
педагогічний університет
ім. К.Д. Ушинського
Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук,
старший викладач
Степанова Людмила Василівна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МУЗИЧНО-РИТМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАЛЕТМЕЙСТЕРА

***Ключові слова:** музично-ритмічна компетентність, синтез танцю і музики, фахова компетентність, компетентність балетмейстера, хореографічно-постановча діяльність балетмейстера, створення хореографічних вистав*

Хореографія — це мистецтво, де музика і рух об'єднуються в гармонійний та виразний спектакль. Балетмейстер, як творець та виконавець хореографічних постановок, має вирішальне значення у створенні вистав, де музичний і ритмічний аспекти взаємодіють, неначе танцюючи разом. Музично-ритмічна компетентність для балетмейстера є не просто бажаним аспектом у

підготовці, вона є обов'язковою. Ця компетентність є фундаментальною для успішної постановки та виконання хореографічних номерів.

Важливість музично-ритмічної компетентності для балетмейстера залишається актуальною у сучасному світі з кількох причин. По-перше, танець як мистецтво постійно розвивається, і вимоги до високоякісних вистав постійно зростають. Балетмейстер повинен бути в змозі створювати сучасні та інноваційні постановки, в яких музика і рух гармонійно поєднуються. Таким чином, музично-ритмічна компетентність залишається важливою для балетмейстерів, які прагнуть відповідати сучасним стандартам та вразити глядачів новими хореографічними витворами.

Слід розглянути поняття «компетентність» у роботах науковців. У працях М. Леонтяна (2012, с. 75) вказується, що «компетентність є результатом набуття компетенцій. Компетентність має складовий елемент готовності до виконання поставленої задачі, а також включає в себе елементи особистісних характеристик людини (мобільності, ініціативності тощо)».

Проводячи теоретичний аналіз понять «компетенція» і «компетентність» С. Лейко (2013, с. 133) приходять до висновку, що поняття «компетентність» може бути розглянуте як «якість особистості, її конкретні набутки, які ґрунтуються на знаннях, досвіді, моральних принципах і проявляються в критичний момент через здатність встановлювати зв'язок між ситуацією та наявними знаннями, приймати адекватні рішення у важливі моменти».

Академічний тлумачний словник пояснює «компетентність» як «властивість за значенням компетентний». При цьому компетентний - це «який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий» або «який має певні повноваження; повноправний, повновладний».

Узагальнюючи думки науковців, визначимо власне поняття компетентності. Компетентність - це властивість особи бути достатньою кваліфікованою та обізнаною в певній галузі або сфері діяльності. Це поняття відображає особистісні якості та знання, які дозволяють індивідууму виконувати завдання та вирішувати проблеми в даній галузі з ефективністю і відповідністю вимогам.

У минулій роботі (Глямже О., 2023) було визначено поняття фахової компетентності і з'ясовано, що це «здатність ефективно виконувати роботу, пов'язану з певною професією, володіючи необхідними знаннями, навичками та досвідом». Однією з найважливіших фахових компетентностей балетмейстера є музично-ритмічна компетентність. Музично-ритмічна компетентність визначається як здатність балетмейстера розуміти музику та взаємодіяти з нею в контексті хореографії. Вона включає в себе розуміння музичних структур, ритмів, темпів, та їх вплив на рух та вираз у хореографічній постановці.

Є декілька складових музично-ритмічної компетентності. Першою з них є розуміння музичних принципів. Балетмейстер повинен мати глибоке розуміння ритму, темпу, мелодії та гармонії музичних композицій, розуміти структуру музики. Наступною складовою є синхронізація рухів із ритмом. Важливо створити рухи, які відповідають ритму музики, забезпечуючи гармонію між рухом та музикою. Останньою складовою є навчання та виховання танцюристів, адже балетмейстер має передавати музичні знання та вміння танцюристам, сприяючи їхньому розвитку в музично-ритмічному плані.

Говорячи про специфіку хореографічно-постановчої та виконавської діяльності балетмейстера, слід зазначити, що балетмейстер – це ключова фігура в світі хореографії, яка відповідає за створення та виконання хореографічних вистав. У своїй роботі балетмейстер виконує ряд функцій. Одна з функцій – це постановка хореографії. Саме балетмейстер відповідає за добір рухів та розкриття сценічних образів для вистав. Він розробляє хореографію, знаходить музику та придумує сюжет вистави. Наступною функцією балетмейстера є навчання танцівників. Використовуючи свої знання, він навчає виконавців новим рухам, розвиваючи їхні навички та вдосконалюючи техніку виконання. Остання функція балетмейстера полягає у режисурі та координації вистав. Балетмейстер керує підготовкою та виконанням вистав, включаючи координацію музики, світла, костюмів та сценічного обладнання. О. Енська (2020) також відзначає, що діяльність балетмейстера-педагога включає організаційно-управлінську, постановчу, репетиторську, навчально-виховну, розвивальну і контролюючу функції, які визначають його багатоаспектну роль у роботі з хореографічним ансамблем.

Балетмейстер є центральною фігурою в процесі створення та виконання хореографічних вистав. Він володіє значним впливом на кожний аспект вистави, від структури до емоційного виразу. Балетмейстер виступає як художник-режисер хореографічної вистави. Він визначає художній концепції вистави, її тему, стиль та візуальний образ. Це включає в себе вибір музики, декорацій, костюмів і основних елементів сценарію. Балетмейстер має здатність відтворити своє бачення вистави та керувати творчим процесом, забезпечуючи співгру танцюристів з усіма іншими елементами вистави.

Балетмейстер визначає структуру вистави, розподіляючи сцени та моменти змін. Він розробляє композицію рухів та поз, визначаючи, як танцівники будуть переміщатися та взаємодіяти один з одним на сцені. Важливою частиною цього процесу є розуміння музичних принципів, таких як ритм, мелодія, темп та динаміка, і їх відтворення через рухи та позиції танцівників. Музично-ритмічна компетентність є ключем до створення

вражаючих хореографічних вистав. Балетмейстер, який володіє цією компетентністю, може:

- Створювати гармонійні хореографії: розуміння музичних структур дозволяє балетмейстеру створювати хореографію, яка гармонійно взаємодіє з музикою. Це створює унікальні вистави, які зачаровують глядачів.

- Підсилювати виразність: музично-ритмічна компетентність допомагає виразити емоції через рух та музику. Хореографічні постановки стають більш виразними та емоційними завдяки правильній синхронізації рухів з музичним супроводом.

- Навчати танцівників: балетмейстер навчає танцівників виконувати рухи, синхронізовані з музичним ритмом, що є важливою частиною їхньої підготовки.

Висновки. Музично-ритмічна компетентність відіграє критичну роль у хореографічно-постановчій та виконавській діяльності балетмейстера. Вона допомагає створити видовищні та виразні балетні постановки, які зачаровують глядачів. Розвиток цієї компетентності та її впровадження в мистецтво є важливим завданням для кожного балетмейстера, який прагне досягти високої мистецької якості у своїй роботі.

Література

1. Академічний тлумачний словник української мови
<http://sum.in.ua/s/kompetentnyj>

2. Глямже, О. О. (2023) Музично-ритмічна компетентність балетмейстера. Мистецька освіта у контексті євроінтеграційних процесів. Умань.

3. Енська, О. Ю. (2020) Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв МОН України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. 157 с.
https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9456/1/%d0%95%d0%bd%d1%81_%d0%ba%d0%b0__%d0%9f%d0%9e%d0%a1I%d0%91%d0%9d%d0%98%d0%9a_%d0%9a%d0%a2%d1%82%d0%9c%d0%91_6.10.20.pdf

4. Лейко, С. В. (2013) Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз. Педагогічний процес: теорія і практика. Вип. 4. С. 128-135.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2013_4_15.

5. Леонтьян, М. А. (2012) Поняття «компетенція» і «компетентність» у теорії освіти. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. : Педагогіка. Т. 188, Вип. 176. С. 73-75.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduped_2012_188_176_18.